

Enintään 6 tehtävään saa vastata. Tehtävät arvostellaan pistein 0–6, paitsi muita vaativammat, +:lla merkityt jokeritehtävät, jotka arvostellaan pistein 0–9. Moniosaisissa, esimerkiksi a-, b- ja c-kohdan sisältävissä tehtävissä voidaan erikseen ilmoittaa eri alakohtien enimmäispistemäärät.

1. Määrittele seuraavat käsitteet ja kuvaile niitä esimerkkien avulla:
  - a) pandemia
  - b) klamydia
  - c) radon.
2. Tarkastele unen ja nukkumisen terveydellistä merkitystä.
3. Lähes kaikki suomalaiset lapset ovat olleet lastenneuvolan asiakkaina ensimmäisinä elinvuosinaan. Mitkä ovat nykyisin tämän jo 60-vuotiaan instituution tärkeimmät tehtävät? Miten neuvolatoimintaa voisi tulevaisuudessa kehittää?
4. Ohessa on erään työntekijän kertomus omasta työyhteisöstään. Minkälaisesta työyhteisön ilmiöstä on kysymys? Pohdi, miten tämäntyyppisiin ilmiöihin on mahdollista puuttua.

Sain 55-vuotissyntymäpäiväkseni parhaan mahdollisen lahjan: kahden vuoden työttömyyden jälkeen löysin työpaikan! Juhlimme tietoa vaimoni kanssa enemmän kuin itse syntymäpäivää. Viihdyin aluksi uudessa työssäni oikein hyvin. Työyhteisöön kuului vähän toistakymmentä ihmistä. Esimieheni vaihtui melkein heti saapumiseni jälkeen. Vähitellen alkoi tuntua siltä, että jokaista tekemistäni vahdittiin aivan jatkuvasti. Uusi esimies kävi huomauttelemassa minulle muita enemmän kovaäänisesti työajan tehokkaasta käytöstä ja puuttui silloin tällöin pukeutumiseeni. Yritin keskittyä vain omiin töihini, mutta alkoi tuntua ahdistavalta olla tarkkailtavana. Jotkut työkaverit, jotka alkuun vaikuttivat mukavilta, alkoivat jotenkin vältellä, ja kahvilla tunsin olevani aina vähän erilläni. Minusta alkoi tuntua siltä, että keskustelut aina hiljenivät, kun tulin sisään kahvihuoneeseen, ja selvisi, että juuri oli puhuttu minusta pahaa. Kun sitten rohkaisin mieleni ja kysyin, esimies raivostui ja uhkaili erottamisella. Töitä kyllä riitti ylitöiksi asti, mutta kiitoksia ei herunut.

5. Pohdi yhteiskunnan toimintatapoja ja mahdollisuuksia kansalaisten liikunta-aktiivisuuden edistämiseksi.

6. Oheisessa kuvassa ovat viikonlopun ruokatarjoukset eräässä suuressa ruokakaupassa.
- Mitä tarjoukset kertovat kauppojen elintarvikemainonnasta ja -markkinoinnista? (2 p.)
  - Miten arvioit ravitsemussuositusten toteutuvan, jos ihmisten aterioiden perustana jatkuvasti ovat vain tarjouksissa myydyt tuotteet? (4 p.)

OSTOSTEN OIKEA SUUNTA

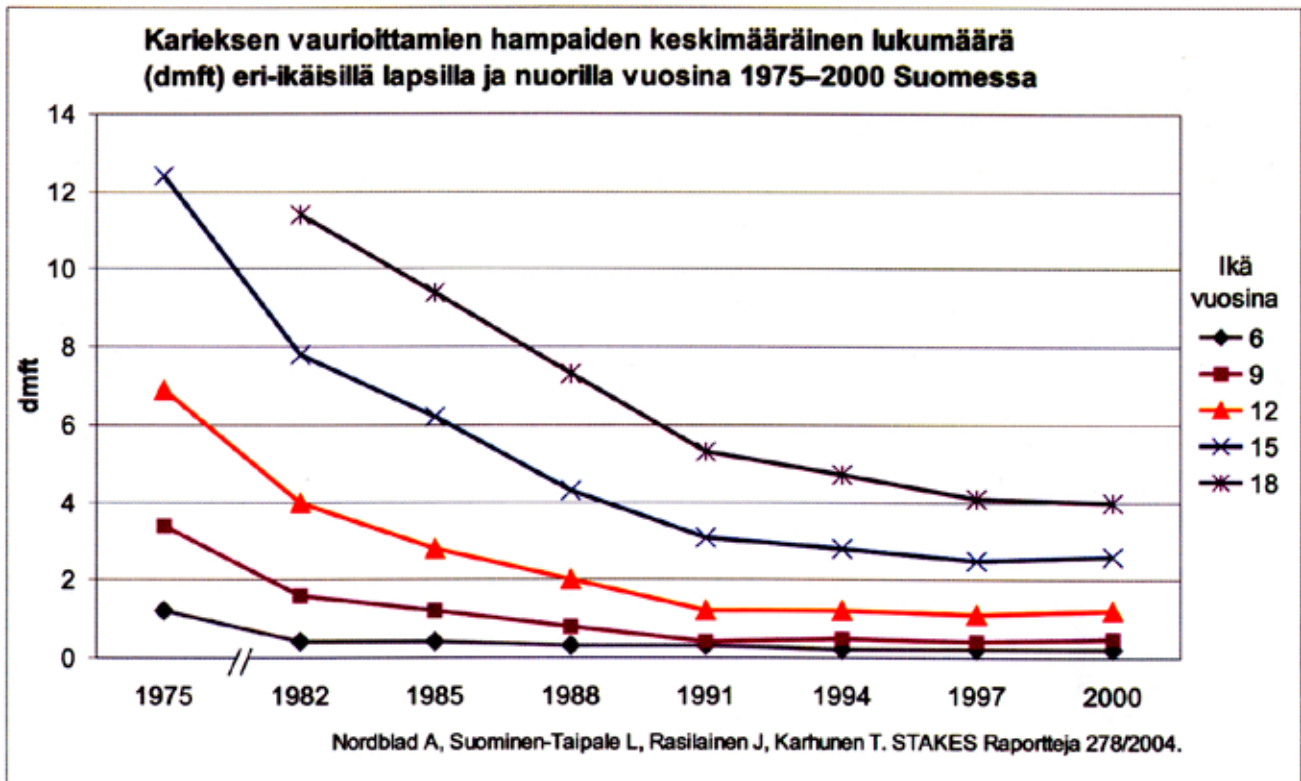
Porsaan marinoitu UUNIFILEE 1 kg	Marinoitu BROILERIN REISI- KOIPI 1 kg	KALA- PUIKOT 1000 g pakaste	Gotler- makkara 1 kg tanko
III-OLUT 12 pulloa á 0,3 litraa	LIMONADI 1,5 l 2 pulloa	Suklaa- JÄÄTELÖ 1 l paketti	Vehnä- SÄMPYLÄT 300 g pussi
Irtokarkki- SEKOITUS 1 kg pussi	PERUNA- LASTUT 2 pussia á 300 g	Appelsiinit 1 kg	JUKURTIT 200 g 5 purkkia/ talous

Kahvi 500 g	Sipuli 500 g pussi
Majoneesi 500 g purkki	Säilykepunajuuri 850 g purkki
Lohkoperunat 400 g	Sulatejuustoviipaleet 600 g rasia

Tarjoukset voimassa to-la tai niin kauan kuin erikoiseriä riittää

KAUPPA

7. Mitä oheinen kuvio kertoo? Tarkastele kariuksen yleisyyden kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja mahdollisuuksia tilanteen parantamiseksi.

8. Julkisessa keskustelussa on esitetty, että ihmisten tulisi itse vastata syntyneistä hoitokustannuksista, mikäli he elintavoillaan laiminlyövät terveydestään huolehtimisen. Esitä argumentteja tämän näkökannan puolesta ja sitä vastaan.
- +9. Kuvaile tyypin 2 diabetesta, sen riskitekijöitä ja ehkäisykeinoja.
- +10. Pohdi maamme eri väestöryhmien välisiä terveyseroja ja niiden syitä.